

ko zakurkeriak eragin-arazten dituztenak; Ameriketako Estatu Batuetan politika-bideak gaizkille grifnez itotzen dituztenak.

Lau urteterdi dira Dallas-en Kennedy Lendakaria hil zutela. Ta horaindik izkutu dago guretzat hiltzaillearen izena, ta askoz izkutuago horaindik hiltzaillearen atzean gordeak eta hari aise-ematen jardunak.

Hori gauza astuna litzake edozein aldetan. Baiña bidegabekeri hoiak ondasunik gehien dituan herrian, sartalde-herritako gidari izan nahi duan lurraldean gertatzea, egundoko gaizbidea da, noski. Besterik gabe, Shakespeare aundiaren esaera sonatua datorkigu gogora: «Ba-da zerbait Dinamarka'n ustel-hatsa dariona». Bai, orratik, itxasoz bestaldetik ere...!

Berriro lengo lokatzak arrotu al-dira? Baietzkoan gaude. Ta horaingoan zeru-lurra azartu bearko dira/gauzak argi ikus ditezen. Bestela, nahiko lotsa badegu Herririk aurreratuean eta demokrazirik aberatsenean gertatzen ari diran itxuskeri hauek bide dirala.

Galdetzekoa da hau ere: ze barneko ta azaleko indar eta kemen ote dute Kennedy seni-artekoak horren etsai gogor eta zitalak sortu arazten dituztenean... Ted, hirugarren anaia, lastargia eskuarte hartzeko prest dagola badakigu. Bere aurrekoak bezin gogotsu ta adoretu eraman dezala.

A. I.

ROBERT KENNEDY: ESPERANTZA BAT

«Mundua asaldatu duan tragedia» izan da Robert F. Kennedy' ren heriotza. Esango nuke, esakizuna borobilduaz, drama beraren irugarren ekitaldia izan dela.

Iru gertalditan ospatu da EE. UU.-en tragedia nagusi bat: John F. Kennedy hil dute. Oihala erortzen da. Oihala berriz ere gora. Beltzak eta zuriak agertzen dira antzokian. Luther King hiltzen dute. Oihala erortzen da. Irugarrenez oihala zabaltzen danean, jai batek pozten ditu antzezleriak. Ekitaldi laburra oraingoa: azken partean Robert Kennedy' ren odola ikusi diteke. Ta Kennedy, luze. Oihala eror dedilla.

Artixtak dira benetan ameriketarrik. Drama oso-oso bat eskeiñi digute. Oso klasikoa, gaiñera: iru agerralditan egiña. Klasikoegia, pena da, sentidu askotan. Dramaren egillea, ez da dudarik, bat bera da iru gertaldietan.

Ipar-Amerika'ko filmak, beti ta beti, azken pozgarri batekin agurtzen gaituztela ezaguna da. Baiña oraingo tragedia honek ez digu filma hoi en esperantza faltso huraxe ere laga. Illuna geratu da dena, illuna mundua. Esperantzarik gabe.

NOTA LABURRAK

Ez dago ukatzerik. Robert Kennedy'ren heriotzak munduko gizon askoen biotzen esperantzan bala bat sartu du sakon. Eta Barnard osagilleak ezin de- zake sendatu biotz hori.

Robert Kennedy esperantza bizi bat zan. Robert'ek aurkeztu zezakean etorkizunan gaztediak konfiantza ba zeukan. Eta Robert ere fidatzen zan gazte-jendeakin, eta haiekin zegoan: «Gure erantzuna («gizarte aberatseko» geldizaleeri) zera da, gaztedian konfidatzea, gaztedi hau ez bititza-epe bat bezela arturik, baizik-eta pentsamentu-molde bat, borondatearen nagusitasuna, asmamenaren tasuna, bildurra baiño lehenago ausardia, biziara errega baiño lehenago abentura-egarria bezela ulerturik».

Robert bera bi belaunaldien zubia izan zitekean. Eskatzen zuan elkarri- ketaren bidez. Ta zubia erori egin da.

Robert Kennedy itxaropen bizi bat zan ere Vietnam lurraldeetako gudu madarikatu hori ez demokrazia aldeztarren baizik zeozer zikinagoagatik egi- ten dutela uste izan eta berealaxe bukatua nahi luketen hoentzat. Ta hori uste dutenak asko dira.

Robert Kennedy, irugarren (beti iru!) pontua ikuitzearren, zuriak eta bel- tzak anaikiro bizi ditezela nahi dutenentzat esperantza bat zan.

Berak eskatu ohi zuan «mundu berri» hortan EE. UU.-en aspaldiko «lotsa» hori behin betirako ezabatu egin behar zan. Baiña, orain? Ralph Abernathy'ren hitzak ezin ditezke hain aguro ahaztu (ahaztu nahita ere), Robert'en heriotza komentatzean.

Ez ote da posible ideal bat ezurmamitzea?

Beste milla hitz esan genitzake. Ez ditugu esango. Ixil gaitezen.

Otoitz bat egin dezagun bere alde. Ta beste bat, istilluz ta ixkilluz bete- riko mundu aldakor hontara esperantzaren argia dakarkigun beste gizonik hil ez dedin.

J. M. T.

JOAN MANUEL SERRAT

(edo «Eurovision»era joan nahi izan ez duen mutilla)

Pertsona bati tranpa egin nahi zaionean, lehenengo pausoa bere erroetatik eta sustraiaetatik ateratzea izaten da.

Orduan, mundu hontan dena relatiboa dela sinist-arazi. Bere izateak eta eginkizunak eduki ditzakean arrazoi eta esan-nahi kolektiboak gaitzetsi. Bere «nortasun» axalezko eta inpersonalenean killimakurrak egin. Beñ hortara iritxi ezker, pertsona hori prest daukagu kobardekeri eta manio- bra falsu guzietarako.

Bestalde, dirua eta fama medio direla, jostaketa askotara behartu lite- ke bere buruaren jabe ziara ez den edozein. Orregatik pentsatzen dut nik «biguñkeria» dela gaurko gizonen defektorik bildurgarrietako bat.